

Podziękowania

Autor: Halina Karaś

Nasze opracowanie „Gwary polskie. Przewodnik multimedialny” nie powstałoby bez pomocy wielu osób, które w różnorodny sposób wsparły nasz projekt. Myślę tu nie tylko o wsparciu finansowym, które zawdzięczamy Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ale także o poparciu projektu, zachęcie do prac, czynnym uczestnictwie, zgodzie na publikację materiałów itp. Dziękuję Pani Dorocie Ząbkowskiej z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego za zrozumienie dla potrzeby przygotowania tego typu opracowania multimedialnego, za życzliwość i poparcie projektu. Bardzo serdecznie dziękuję też wszystkim pozostałym osobom i instytucjom, dzięki którym powstał przewodnik. Szczególne podziękowania należą się przede wszystkim naszym Rozmówcom z różnych regionów Polski – tym, którzy udzielili nam wywiadów, którzy poświęcili swój czas i wykazali wielką życzliwość w stosunku do nas i zrozumienie dla naszych badań. To dzięki nim powstało nasze opracowanie gwar polskich, to oni swoimi opowieściami sprawili, że mogliśmy zaprezentować nie tylko mowę poszczególnych regionów, ale także przedstawić wybrane elementy kultury ludowej, historii i współczesnej sytuacji wiejskich społeczności. Często bowiem wyszukiwali różne stare przedmioty, zapomniane leżące po strychach czy stodołach, by nam je pokazać, byśmy mogli je obejrzeć, opisać i sfotografować. Szczegółowo nieraz opowiadali nam także o przeznaczeniu tych przedmiotów. Przedstawiali współczesną sytuację w swoich okolicach. Dziękuję Im za zgodę na zamieszczenie danych osobowych i zdjęć, za wszystko, co ubogaciło nasze opracowanie. Słowa podziękowania kieruję także do różnych osób, które czynnie wspierały nasze badania, wskazując odpowiednich rozmówców, posługujących się nadal gwarą danej okolicy. Nie wszystkich mogę tu wymienić imiennie, ale szczególnie chciałabym podziękować Pani Marii Ollick z Borów Tucholskich, która przekazała nam ciekawe materiały (w tym swoją książkę) o Borach Tucholskich, Pani Dyrektor Jolancie Boguszewskiej (Ośrodek Dokumentacji Etnograficznej w Wołominie) za zainicjowanie badań gwarowych w powiecie wołomińskim, i Pani Elżbiecie Łukuś z Niedzicy. Na dobór odpowiednich informatorów mieli też wpływ sołtysi, pracownicy urzędów gminnych czy proboszczowie parafii. W urzędach gminnych i miejskich, w starostwach powiatowych, na plebaniach uzyskiwaliśmy też informacje o historii i współczesności czy to danego regionu, czy określonej wsi. Są to tacy ludzie, jak – podaję tu tylko wybiórczo – ks. proboszcz Jerzy Kwiatkowski z Chojnego w powiecie sieradzkim, pracownicy Starostwa Powiatowego w Sieradzu, pracownicy Urzędu Gminy w Piątku czy w Górze Świętej Małgorzaty, Urzędu Gminy Bieliny i Dyrekcji SP w Radkowicach (także za udostępnienie zdjęć), Urzędu Gminy Kadzidło i Gminy Myszyniec na Kurpiach czy Gminy Krasnopol na Suwalszczyźnie. Bardzo serdecznie dziękuję też wszystkim Dyrektorom skansenów, którzy wyrazili zgodę na fotografowanie zgromadzonych obiektów i zamieszczenie zdjęć w przewodniku. Wymienić tu chciałabym następujące placówki: - Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, - Muzeum Śląska Opolskiego, - Skansen „Zagroda Wsi Pszczyńskiej” w Pszczynie, - Sąddecki Park Etnograficzny (oddział Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu),

- Ośrodek Budownictwa Ludowego w Szymbarku (oddział Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu),

- Muzeum Pszczelarstwa w Stróżach, - Orawski Park Etnograficzny w Zubrzyicy Górnej, - Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, - Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej, - Muzeum Etnograficzne w Rzeszowie (oddział Muzeum Okręgowego w Rzeszowie),

- Muzeum Okręgowe w Tarnowie,

- Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach (dział etnograficzny), - Nadwiślański Park Etnograficzny w Wygiełzowie, - Muzeum Podhalańskie PTTK im. Czesława Pajerskiego w Nowym Targu, - Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, - Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim, - Muzeum Borów Tucholskich w Tucholi, - Muzeum Ziemi Złotowskiej w Złotowie, - Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią (Oddział Muzeum Okręgowego w Pile), - Muzeum Ziemi Radomskiej, - Muzeum Wsi Kieleckiej, - Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu, - Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie, - Zagroda Kurpiowska w Kadzidle, - Muzeum Miejskie w Żywcu, - Muzeum w Łęczycy,

- Muzeum Okręgowe w Sieradzu,

- Sieradzki Park Etnograficzny,

- Muzeum Etnograficzne w Toruniu,

- Muzeum Ludowe w Sromowie,

- Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku,
- Park Etnograficzny w Olsztynku,
- Muzeum Etnograficzne we Włocławku (skansen w Kłóbce),

- Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach. Dziękuję także wszystkim, którzy udostępnił nam własne zdjęcia z tych miejsc, do których nie zawsze sami mogliśmy dotrzeć. Szczególnie dużo fotografii zawdzięczamy Pani Katarzynie Węglińskiej, Panu Sigitasowi Birgielisowi, Pani Renacie Dombrowskiej, Pani Dorocie Pawłowskiej, Panu Sylwestrowi Marchewce, Panu Mieczysławowi Olendrowi, Panu Maciejowi Łabudzkemu, Pani Jolancie Janusz, Pani Monice Jamróz, Panu Pawłowi Wojtysowi, Panu Janowi Piotrowskiemu. Część fotografii (w tym archiwalnych) udostępniły nam niektóre muzea, m.in. Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, skansen w Kłóbce oraz urzędy gminne, m.in. Urząd Gminy w Kadzidle i Urząd Gminy w Myszyńcu. Nie mogę zapomnieć również o Eksploratorach i Współautorach naszego przewodnika po gwarach polskich. Dziękuję im za to, że podjęli się tej trudnej pracy – badań w terenie, ich opisu, wykonania grafiki, przygotowania bazy dźwiękowej itp. Dziękuję naszym Studentom (studenci filologii polskiej Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu), którzy dokonali części nagrań, a których nazwiska wymieniono każdorazowo przy tekstach przez nich nagranych. Szczególnie chciałabym podkreślić wkład Pań, które opracowały mapy do naszego przewodnika i przygotowały bazę dźwiękową. Dziękuję zwłaszcza Pani Monice Kresie, Pani Aleksandrze Krawczyk-Wieczorek, Pani Izabeli Stapor, Pani Justynie Garczyńskiej, Pani Jolancie Janusz, Pani Weronice Iwanek. Dziękuję także Panu Krzysztofowi Kowalkowskiemu z Kociewia, który mimo odległości czynnie włączył się w opracowywanie naszego przewodnika, przysyłając nam cenne opracowania własne o Kociewiu, oraz Pani Grażynie Kościelnej – Dyrektorkę szkoły w Mirotkach na Kociewiu, która przekazała nam scenariusze przedstawień pisane gwara kociewska. Szczególnie chciałabym tu wspomnieć współautorkę przewodnika - dr Irenę Harasimowicz, zmarłą tragicznie w lutym 2009 r., oraz Andrzeja Iwanka z Żywca, zmarłego nagle także w lutym 2009 r., który czynnie włączał się w poszukiwanie materiałów do Żywiecczyny. Bardzo serdecznie dziękuję Panu Mikołajowi Urbanowskiemu za przygotowanie projektu witryny internetowej i za wiele ciekawych rozwiązań informatycznych oraz Panu Witoldowi Kierasiowi za żmudne wprowadzanie na stronę internetową naszych materiałów. Nasza witryna poświęcona gwarom obu Panom zawdzięcza swój wygląd. Serdecznie dziękuję Recenzentom – Pani Profesor Annie Kowalskiej z Warszawy, Pani Profesor Halinie Pelcowej z Lublina, Panu Profesorowi Sławomirowi Gali z Łodzi i Panu Profesorowi Bogusławowi Wyderce z Opola za cenne uwagi, które pozwoliły nam dopracować nasz przewodnik. Uznaniem należy się trzem naszym Studentkom – Paniom: Monice Dobek, Katarzynie Foremniak i Emilii Tomczyk, które podjęły się korekty przewodnika po gwarach polskich. Słowa podziękowania kieruję także do władz Towarzystwa Kultury Języka, do Pana Prezesa Profesora Józefa Porayskiego-Pomsty i Pani Profesor Zofii Zaron, a także do Dziekana Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego – Profesora Stanisława Dubisza oraz do Dyrektora Instytutu Języka Polskiego UW – Profesora Andrzeja Markowskiego za wsparcie naszego projektu. Wszystkim – tym wymienionym tu z nazwiska, ale i tym niewymienionym, słowem wszystkim tym, którzy przyczynili się do powstania przewodnika multimedialnego po gwarach polskich jeszcze raz serdecznie dziękuję. Halina Karaś